4

Moskova Seferi

Borodino meydan muharebesi ve zafer

Napolyon Moskovaya girdi, fakat Çar sulhu reddetti, nihayet kış bastırdı ve ric'at felâketi başladı

Yazan: Emekli General **H. Emir Erkilet**

Napolyon, Moskovanın 100 kilometre kadar garbında Smolensk - Moskova yolu üzerinde Borodino'da mevzi alan Prens Kutuzof'un kumandasındaki Rus ordularına 7 eylûlde taarruz etmişti. Krokide görüleceği üzere Davut'un birinci ve Ney'in üçüncü kolorduları bilâhare Semenowskoje tepesi üzerine yürümek üzere evvelâ Bagration istihkâmlarını zaptedeceklerdi. Bu kolorduların üçer tümeni vardı. İki süvari kolordusu da bunların ilerlemelerine yardım edeceklerdi. Kendinin üç tümeninden maada emrine birinci kolordunun iki tümenile Grouchy süvari kolordusu verilen İtalya Kral Naibi Eugen'e de Rajewski istihkâmile bizzat Borodino'ya taarruz etmek vazifesi verildi.

Poniatowski'nin Leh kolordusu, Utiza civarında bulunan Tutschkow kuvvetlerine, çevirme taarruzu yapacaktı. Buna göre asıl taarruz düşmanın sol yanile ortasına tevcih olunuyor ve Kalotşa suyunun gerisindeki Sus sağ cenahına taarruz edilmiyordu.

Fransız hassa kolordularile Junot kolordusu ve Moutbrun süvari kolordusu Schewardino ve Alexinki köylerinin gerilerinde ihtiyatta kalmışlardı. Bu muharebenin cereyanını tafsilâtile yazmanın yeri burası değildir. Bu sebeble hulâsatan diyelim ki taarruz harekâtı hemen tertibat veçhile cereyan etmiş ve Bagration istihkâmlarının zaptından sonra Semenowskoje tepesinin zaptına yürünmüştü. Burası Borodino meydan muharebesinin kilid noktasıydı. Bu tepenin zaptı sayesinde Rajewski istihkâmı da düşürülebilecekti. Çünkü bu istihkâm her ne kadar, öğleden evvel Borodino düştükten sonra Kral Naibinin kuvvetleri tarafından bir defa zaptolunduysa da Rusların yaptıkları şiddetli mukabil taarruzlara karşı muhafaza edilememişti. Ruslar, taarruz olunmıyan sağ cenahlarındaki kuvvetleri buraya getirmişlerdi. Nihayet Rus cephesi, krokide görüldüğü üzere, Gorki'nin cenubile Semenowskoje'nin şarkındaki orman kenarlarına kadar geri gitmişti. Fakat Fransızların kuvveti Rusları takibe kifayet etmemişti. Bu suretle çok şiddetli bir şekilde cereyan etmiş olan Borodino muharebesi iki tarafın bitkinliğile sona ermişti.

Kutuzof, 8 eylûl sabahı fecirden evvel ric'ate başlamıştı. Ruslar Borodino muharebesinde yalnız topçu ateşinin tesirile 52,000 adam kaybetmişlerdi. Fransızların zayiatı ise 28,000 idi.

Bu muharebede Napolyon, Davut'un tavsiyesine rağmen, Ruslara karşı büyük ve uzak bir ihata tatbikından vazgeçmişti; çünkü, ihatanın tesiri görülmeden Kutuzof'u kaçıracağından korkmuştu. Bu sebeble bu meydan muharebesi onun kat'î netice vermiyen ilk savaşı olmuştu.

Esasen Napolyon, Rusya seferine başlamadan (Dysurie) idrar zorluğu hastalığından şiddetle mustaribdi ve hatta onun aklî kabiliyetlerinin vücudce düşkünlüğü nisbetinde bilhassa bu sefer de zâfa uğradığı rivayet olunur. Fakat o, orduda fena tesir yapmış ve düşmanlarınca istifade olunmamak azmile hastalığını saklamağa ve belli dahi etmemeğe çalışıyordu. Bu suretle, bedenî ıstırabdan zaten bitkin olan Napolyonun, 6 eylûl akşamı ateşi yükselmişti; üstelik gelen böbrek sancı nöbeti onun ıstırabını arttırmıştı. Fakat muharebe günü sabah saat 5 te Rusların muharebeye hazır olduklarını ve Ney'in taarruza mezuniyet istediğini duyar duymaz sevincden rahatsızlığını unutan Napolyon «Nihayet onları yakalayacağız» diye bağırarak araziye çıkmıştı. Büyük bir çevirme hareektine teşebbüs yolunda Davut'un teklifini reddetmiş olmasında onun o günkü maneviyatının da tesiri bulunduğunu iddia edenler vardır.

Filvaki Borodino muharebesi olurken Napolyon, artık gizlemeğe bile lüzum görmediği maddî ıstırabları yüzünden durgun ve neş'esizdi. İki generalin muharebede öldükleri haberi üzerine fazla bir heyecan ve hassasiyet gösterememişti. Filhakika Ruslar birinci müstahkem hatta mağlûb olarak ikinci hatta çekilirken de, ihtiyatta bulunan hassa kolordularının derhal takib için cepheye sürülmeleri hakkında kendisine en benam mareşalları tarafından yapılan çok ciddî teklifleri dinleyecek bir halde değildi. Napolyon, azim ve iradesinden, adeta tanılamıyacak derecede çok kaybetmişti. Bu suretle, Borodino meydan muharebesinde, iki batı Rus ordusunun imha olunamamasına onun o günkü tereddüdlerinin başlıca sebeb teşkil ettiği iddia olunur. Aksi takdirde hassa kolordularının muharebeye idhalleri sayesinde Austerlitze meydan muharebesinde olduğu gibi, Borodino'da da kat'î bir zafer kazanmak imkânı varmış, fakat garibdir ki Napolyon, hassa kolordularının derhal muharebeye sürülmeleri hakkında kendisine yapılan teklif ve ricalara, şimdiye kadar onun ağzından hiç işitilmemiş olan şu zayıf sözlerle cevab vermişmiş: «Eğer ikinci bir muharebe olursa, sonra ben onu hangi kuvvetle yaparım?» Hakikatte ise Kutuzof'la ileride, belki daha fena şartlarla, bir daha muharebeye mecbur olmamak için en emin çare onu şimdi tahrib etmekti. Ve mademki elinde iki hassa kolordusu gibi gayet kıymetli ve kuvvetli taze bir ihtiyat vardı, Napolyon bunları derhal harbe sürerek Rus ordularının işini Borodino muharebesinde bitirmeliydi.

Kutuzof ise, ertesi sabah, bozulmadan Moskova üzerine ric'at edebilmişti. Fakat o Moskovada da kalmıyarak ve birçok tavsiye ve tezyiklere rağmen Rusyanın bu mühim merkezini müdafaa etmeyi faydalı ve lüzumlu bulmıyarak daha gerilere gitti ve Fransızlara en mümbit ve mahsuldar Rus vilâyetlerini kapamak için ordusunu Rizani yolu üzerinde yerleştirdi.

Moskovanın vali ve kumandanı Rostopşin, Moskovadaki ambar ve depoların yakılması için gizlice her türlü hazırlıklarda bulunmuştu. Ahali çoktanberi Kazan'a doğru yollanmışlar ve Moskova hazineleri Vladimir'e gönderilmişlerdi. Fransızların Moskovaya yaklaşmaları üzerine mahbuslar koyuverilmiş ve ellerine silâh ve her türlü ihrak vasıtaları verilerek Moskovanın mahalle ve evlerine dağıtılmışlardı. Maksad, şehri bunlara yağma ettirdikten sonra yaktırmaktı.

Murat, süvari kolordularının başında, 14 eylûlde Moskova varoşlarına vardığı zaman Rus Kazakları henüz orada idiler. Hatta bunlar onun etrafını aldıkları zaman, meşhur süvari mareşalını tanıyarak tazimde bulunmuşlardı. Napolyonun muktedir süvari başkumandanı da onlara, zabitlerinden aldığı ceb saatlerini hediye olarak vermişti.

Napolyon 14/15 eylûl gecesi Moskovaya girmiş ve Kremlin sarayına yerleşmişti. Ayni gece, Moskova hastanelerinde bulunan bir Rus zabiti vasıtasile, Çar Aleksandr'a sulh teklifi göndermişti. Ertesi sabah Moskovada bir yangın çıkmış ve 15/16 gecesi Moskova yeniden yanmağa başlamıştı.

Buradan, bulunulan şartlar ve vaziyet dahilinde Leningrad üzerine yürümek artık kabil değildi. Çünkü Napolyon ordusunun arkasına Kutuzof katılacak ve onu bir tehlikeye sokabilecekti. Bunun için Napolyona, Litvanya üzerine geri çekilerek yolda, Rusyanın o vakit zahire ambarları ve harb sanayi merkezleri olan Kalouga ve Toula mevkilerini zaptetmek tavsiye edildi. Fakat o, Leningrad'da bulunan Çar Aleksandr'dan gelecek sulh cevabına intizaren Moskovada kalmak kararında sebat etti. Onun kibir ve azameti, yalnız muhakkak bir felâketten kurtulmak için lâzım ve zarurî olan değil, ayni zamanda muvaffakiyet bile vadeden, vaktinde ric'at kararını vermeğe mâni olmuş ve bu lüzumsuz inad onun idbarına ve ordusunun da mahvolmasına sebeb olmuştu.

O, Moskovada iken kendisini Polonya Kralı ilân etmek, Smolensk Prensliğini tesis ederek garbî Rusyayı ayırmak gibi projeler düşündü. Kezalik Rusyada, 1730 teşebbüsüne aid evrakı tetkik ederek zadegânı bazı imtiyazlarla kandırmak imkânı olup olmadığını araştırdı. Ayni zamanda çiftliklere ve zadegân evlerine esir gibi bağlı köleleri serbest bırakarak ve Volga Türklerini isyana teşvik ederek Rusyanın başına işler açmak istedi. Fakat ne bunları yapabildi ve ne de kış gelmeden ordusunu Moskovadan çıkarabildi.

Mükâleme ve münakaşalarında «Geri gitmek mağlûbiyeti itiraf etmek» diyordu ve «İnsan bir kere aldanınca sebat etmelidir» fikrini ileri sürüyordu. Anlaşılan Napolyon, «Zararın neresinden dönülse kârdır» yolundaki Türk atasözünden habersizdi.

Rus ahali ise kışın yaklaşmasına rağmen Napolyonun hâlâ Moskovada kaldıklarına bakarak hayret ediyor ve Fransız askerlerine, gizlemiyerek, hatta acıyarak şunları söylüyorlardı: «15 gün sonra tırnaklarınız düşecek ve donmuş elleriniz artık silâh tutamıyacaktır.» Bu sözler samimî idi. Fakat Napolyon ilk karın düştüğünü görmeden geri dönüş hazırlığına girişmedi.

Filvaki Ruslar Napolyonla bir mütareke yapmışlar ve bu suretle Napolyona musaleha ümidi vererek onu Moskovada bir müddet daha oyalayabilmişlerdi. Çünkü Napolyonun Moskovada kaldığı her gün onun için bir felâket olacağını biliyorlardı. Nihayet Ruslar mütarekeyi bozdular ve Kutuzof 18 birinciteşrinde Winskowo'da Murat'ın süvarilerine taarruz etti. Fransız süvarileri bu muharebede 3-4000 adam ve 12 top kaybetmişlerdi. Bu haber üzerine Napolyon artık Moskovada duramadı ve 18 ilâ 23 birinciteşrin arasında buradan 90000 muharib, 600 top ve 50000 gayrimuharible ric'ate başlamıştı.

Kendisi, Rusya seferine başladığından 82 gün sonra Moskovaya girmiş ve Kremlin sarayındaki ikameti yalnız 35 gün sürerek buradan 19 birinciteşrinde hareket etmişti.

Bundan sonra Napolyonun Rusyadan dönüş dramı başlar ki, bunu anlatmayı diğer bir zamana bırakarak şimdilik açlıktan, hastalıktan, sefaletten, dondan ve Rus Kazaklarının takib hareketlerinden dolayı Fransız ordusunun Kowno'ya yani Rusya hududuna yalnız 1000 muharib asker, 9 top ve 20.000 hasta ve malûlle gelebildiğini yazmakla iktifa ederim.

SON

H. E. ERKİLET

Ayakkabı fiatları çok yükseldi

660 kuruşa satılacak halk ayakkabılarının yalnız ismi var

Ayakkabı fiatları üzerinde yapılan yersiz yükselişler, bilhassa son aylarda, gerçekten dikkati çekecek bir dereceyi bulmuştur. Sağlam, iyi cins malzeme ile yapılmış bir çift erkek iskarpini için asgarî fiat 20-25 liradır. Bir yandan kösele ve deri fiatlarının mütemadi tereffüünü, diğer taraftan aranan evsafta deri ve kösele bulunmamasını ileri süren kunduracılar, şimdi de işçi yevmiyelerinin arttığını iddia ederek kendilerini mazur göstermeğe çalışmaktadırlar. Son günlerde kunduralara pençe vurdurmak da birhayli güçleşmiştir. Bazı kunduracılar, iskarpine yeni alt geçirmek için müşterilerden 350-400 kuruş istemektedirler. Halbuki bundan bir sene evveline kadar, bu fiatla bir çift ayakkabı tedarik etmek kabil oluyordu.

Bilhassa son aylar zarfında piyasaya çıkarılan yazlık kadın iskarpinleri için istenen fiat, geniş bütçeli ailelerin bile haklı şikâyetlerini mucib olmağa başlamıştır. Altlarına mantar geçirilen ve üzerleri her biri başka renkte derilerle şurasından burasından tutturulan bir nevi lüks nalın şekli verilen bu iskarpinler, ayağın dörtte üçünü dışarıda bırakacak kadar az deri ile imal edildikleri halde, hemen hemen lûstrin bir çizme fiatına satılmaktadır. Asıl dikkate lâyık olanı, bu yarım nalınların işçiliği de vasat seviyenin dununda bulunmasıdır.

Yerli Mallar Pazarları idaresi, uzun tecrübelerden sonra nihayet bir nevi halk tipi ayakkabı imal ettirmeğe muvaffak olmuştu. 660 kuruşa satılması kararlaşan bu ayakkabılardan nümune olarak ancak birkaç çift imal edilmiş olacak ki, piyasada bir gün bile yüzünü göstermeden ortadan kaybolmuş ve bir daha da kendisinden bahsettirmemiştir. 660 kuruşa bir çift ayakkabıya sahib olabilmek ümidile haftalarca, aylarca bekleyen mütevazı bütçeli vatandaşlar, şimdi alabildiğine yükselen bu fahiş fiatlar karşısında haklı olarak şaşırıp kalmışlardır. Yeni kundura ısmarlayabilmek her kesenin kârı olmaktan çıkmış bulunduğundan, son zamanlarda kunduracılar daha ziyade pençe tamirile meşgul olmaktadırlar.

Ticaret Vekâleti İaşe Müsteşarlığı bunu nazarı dikkate alarak kundura ökçe ve taban tamiri için azamî bir fiat tesbitine karar vermiştir.

Diğer taraftan, halk tipi ayakkabları için yeniden tetkikat yapılmaktadır. 660 kuruşa imali mümkün olmadığı anlaşılan halk ayakkablarının kaç kuruşa mal edilebileceği bu tetkikat neticesinde anlaşılacaktır.

Piyasadaki büyük temevvüclere rağmen şimdiye kadar fiatları sabıt kalan Beykoz ayakkablarına, son zamanlarda malzeme fiatlarındaki mühim yükselmeler dolayısile bir miktar zam yapılmıştır. Yüzde 10-15 arasında olan bu zam, ancak ham madde fiatlarındaki yükseliş derecesini aşmamaktadır.

Fiat Murakabe Komisyonu, İktısad Vekâletinin tasvibine iktiran eden zamla birlikte Beykoz kunduraları için konulan fiatı, umumî ayakkabı satışlarında esas olarak kabul edecek ve fiat murakabesini bu bakımdan yapacaktır.

Zabıta vak'aları

Fatihte Hüsambey mahallesinde Vefa sokağında 43 numarada oturan Mahir Anlar, Fatihte Kırkçeşme caddesinde, Bozdoğan kemeri altından geçerken başına taş düşmüştür. Hafifce yaralanmıştır.

★ Küçükpazarda Hacıkadın mahallesinde 16 numarada oturan Nevvare, Zeyrek yokuşundan geçerken, belediyenin 176 sayılı çöp kamyonu kendisine çarpmış ve oradaki 394 numaralı elektrik direğini de hasara uğratmıştır. Kadın, yüzünden yaralanmıştır. Kamyon şoförü Ahmed oğlu Hasan yakalanmıştır.

★ Üsküdarda Ayazma mahallesinde Vecul sokağında 20 numarada oturan Şekir, ve Edirnekapıda Helvacı sokağında 20 numarada oturan Süreyya, Salacak iskelesinde kotradan kayığa binerlerken, denize yuvarlanmışlar, sandalcılar tarafından kurtarılmışlardır.

★ Üsküdarda İmrahor mahallesinde Doğancılar caddesinde 29 numarada oturan Rasim, dut ağacından düşerek yaralanmış, hastaneye yatırılmıştır.

Yandıktan sonra öldü

Çatalcada bir kaza neticesinde vücudünün muhtelif yerlerinden yanarak İstanbula getirilen İzzeddin kızı Şaziye isminde 35 yaşında bir kadın, Haseki hastanesinde ölmüştür.

Şehir ve Memleket Haberleri

Adliye Vekili

Dün de Adliyeye bağlı müesseseleri teftiş etti

Adliye Vekili Hasan Safiyüddin Menemencioğlu Adliye sahasındaki tetkiklerine dün de devam etmiştir.

Adliye Vekili dün sabah tekrar İstanbul Adliye dairesine gelerek Müddeiumumilik odasında bir müddet oturduktan sonra İcra dairesi kısmına geçmiştir. İcra Reisile görüşüp izahat almış ve İcrayı dolaşmıştır. Vekil, yapılan işlerle alâkadar olarak memurların çalışmalarını yakından gördüğü gibi İcrada işi olanların vaziyetlerine karşı da esaslı bir alâka göstermiştir

Vekil, bunu müteakıb hukuk mahkemelerinin bulunduğu binayı gezmiştir. Muhtelif asliye hukuk mahkemelerinde davalar dinlemiştir. Diğer taraftan, adli tıb müessesesine uğramış, bir müddet de orada kalmıştır.

Öğle tatilinden sonra İstanbul tevkif ve cezaevine gidip, tetkikatını genişletmiştir. Vekil, buradaki memurların çalışması, mevkuf ve mahkûmların vaziyetleri ile de etraflı surette alâkadar olmuştur. Bu arada hastane kısmını da gezmiş, burada gördüğü temizlikten ve intizamdan dolayı hastane sertabibi İbrahim Zati Ögeti takdir etmiştir.

Fiat Murakabe Komisyonunda

Dün muhtelif meseleler hakkında kararlar verildi

Vali muavini Ahmed Kınığın riyaseti altında toplanan Fiat Murakabe Komisyonu bir çok mühim meseleler üzerinde kararlar vermiştir.

Komisyon, çuval ticaretinde bazı ellerin gayrimeşru kâr kaygusile hareketlerini gördüğünden Toprak Mahsulleri Ofisi İstanbul şubesi müdürünün iştirakile bu meseleyi tetkik etmiş ve ellerinde un ve marda çuvalı olacak, yeni ve müstamel beş çuvaldan veya bu miktar kanaviçeden fazla olanların üç gün zarfında beyanname vermelerine karar vermiştir.

Mısırın perakende dökme fiatını komisyon evvelce 8,5 kuruş olarak tespit etmişti. Bu fiata dün komisyona gelen mısırcılar itiraz etmişlerdir. Komisyon bu itirazların Vekâlete bildirilmesine karar vermiştir.

Et narkı kaldırılmadı

Komisyon et narkının kaldırılması için yapılan teklifi tetkik etmiş, fakat bu mevzu üzerinde biraz daha tetkikat yapılması zarurî görüldüğünden şimdilik bu taleb kabul edilmemiştir.

Manifaturacıların kârı

Evvelce toptancı manifatura tacirlerine bir kısım kârlarını perakendecilere vermek şartile yüzde 28 kâr kabul edilmişti. Halbuki perakendecilere toptancıların kâr vermedikleri anlaşılmıştır. Bunun için dünkü içtimada manifaturacılar da bulunmuş ve neticede toptancı kârının yüzde 23 e indirilmesi ve perakendecilere yüzde beş kâr verilmesi kabul edilmiştir.

Kısa Haberler

★ İktısad Vekâleti evvelce pamuk ipliğine olduğu gibi İstanbulda standardize edilmiş olan el dokuma tezgâhlarında imal edilen pamuklu dokumalara da fiat vaz'ını tetkik etmektedir.

★ Deri fiatlarındaki gayritabiî yükselişi önlemek için derinin Ticaret Borsasına dahil edilmesine karar verilmiştir.

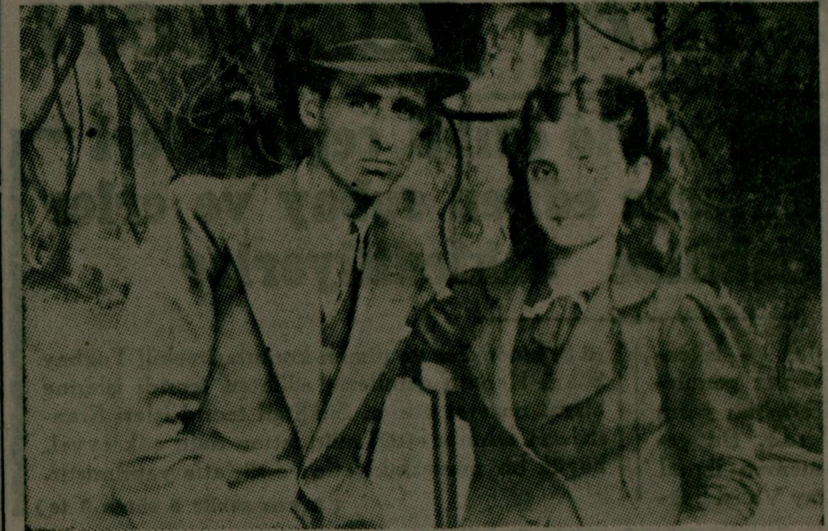
★ Fiat Murakabe bürosu kadın ayakkabları, çikolâta kâğıdları ve sair yerlerde kullanılan yaldız üzerinde ihtikâr yapan Beyazıdda Avadis ve Mercanda Tığcılarda Kegam'ı dün müddeiumumiliğe verilmişlerdir.

★ Münhal bulunan İstanbul Mıntaka Ticaret Müdürlüğüne, müdürlük müşavirliğini senelerdenberi büyük bir liyakatle ifa eden ve evvelce Ticaret Vekâletini yabancı memleketlerde de temsil etmiş bulunan Necmeddin Mete tayin edilmiştir.

İki cinayet

Bir işçi nişanlısını, bir genç de arkadaşını öldürdü

Katillerin ikisi de dün Adliyeye getirilerek tevkif edildiler, bir de yaralama hâdisesi oldu

Katil marangoz Behzad ve öldürdüğü nişanlısı Muzaffer

Evvelki gece Eyübsultanda ve dün sabah Sultanahmedde olmak üzere şehrimizde iki cinayet işlenmiştir.

Eyübsultanda Üçşehidler mahallesinde Bağçıkmazı sokağında oturan Feshane fabrikası işçilerinden Veli Değer, komşusu İbrahim oğlu Kudsi isminde bir genci öldürmüştür. Bu iki komşu, ötedenberi birbirlerile geçinemiyormuş. Evvelki sabah, Velinin tavuklarından birisinin Kudsinin bahçesine geçmesi, bu tesirle bir kavgaya yol açmıştır. Veli, tavuğu bahane edip, Kudsiye çatmıştır. Bu kavga, sabahleyin o kadarla kalmıştır. Fakat, Veli, bunu unutamamış, geceleyin, evine gelen genci bostan önünde karşılamış, elindeki bıçağı Kudsinin sol memesi üzerine hızla ve hayli derin saplamıştır. Kudsinin vurulduğunu görünce kaçan Veli, dün öğleüzeri Ramide yakalanmıştır. Cesedi muayene eden Adliye hekimi Enver Karan, gömülmesine ruhsat vermiştir. Tahkikata müddeiumumî Yusuf Ziya İskenderoğlu el koymuştur.

Dün akşamüstü Veli, arkadaşı işçi Mehmedle birlikte Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesine gönderilmiştir. Mehmed aleyhindeki iddia, Ramiye gelen arkadaşına yataklık etmek ve onun kanlı bıçağını saklamaktır. Veli, sorgusunda şöyle demiştir:

«— Ben, yoluma gidiyordum. Kudsi, yanında kardeşi Mehmed bulunduğu halde karşıma çıktı. Bıçak çekti. Beni vuracaktı. Ben de müdafaa maksadile mukabele ederek, onun elinden bıçağı aldım. Kudsinin bu sırada yaralandığının farkında değilim. Onlar beni kovaladıklarından, koşa koşa uzaklaştım. Ramide Sabrinin kahvesine ulaştım. Bıçağı arkadaşım Mehmede bıraktım.»

Arkadaşı Mehmede gelince, o da kahvede oyun oynarken gelen Velinin bıçağı cebine koymuş olduğunu, kendisinin oyuna daldığından bunun farkına varamadığını, arkadaşına yataklık etmediğini söylemiştir. Hâkim Reşid Nomer, sorguyu müteakıb her ikisini de tevkif etmiştir.

İkinci cinayet

Sultanahmedde Babıhümayun caddesinde olan cinayet de, Halıcıoğlunda marangozluk eden Behzad İlker, nişanlısı olan Muzaffer Yemalmaz ismindeki kızı kanlar içerisinde yere sermiştir. Ahırkapı inhisar tütün idaresinde işçi olan 16 yaşındaki bu kız, dün sabah saat 6 buçukta işinin başına giderken, yanan adliye sarayı arkasında, köşede kendisini bekliyen Behzadla yüzyüze gelmiştir. Bir gün evvel aradaki nişanın kız tarafından bozulmasını hazmedemiyen Behzad, kızın yolu üzerine dikilmiş ve onu zorla yola getirmek istemiştir. Teklifi redde uğrayınca, kızın üzerine saldırmıştır. Elindeki bıçağı, kaçıp kurtulmağa davranan kızın sırtına, bütün bir hınc ile saplamıştır. Muzaffer, Civardaki Yusuf Alaçarın kahvesi önüne doğru sendeliyerek, yüzüstü yere düşmüştür. Kızın annesi, olan biteni haber alınca çığlık çığlığa oraya koşmuştur Muzaffer, kaldırıldığı Haseki hastanesinde çok geçmeden ölmüştür. Topallıyarak yürüyen Behzad, kaçamadan, elinde kanlı bıçağile ele geçmiştir. Kızın cesedini muayene eden adliye hekimi Hikmet Tümer, cesedin gömülmesine müsaade raporunu yazmıştır. Tahkikata, Müddeiumumî Turgud Oktay, başlamıştır.

Dün akşamüzeri Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesine gönderilen marangoz Behzad,:

«— Biz, bundan bir kaç sene evvel Edirnede nişanlanmıştık. Burada evlenecektik. Hatta kâğıdlarımız askıdaydı. Evvelki gün oturdukları eve gittim. Bir de baktım, ki nişan yüzüğü nişanlımın parmağında yok. «Yüzüğü ne yaptın?» diye sordum. «Al, sana vermek için çıkardım» diye cebinden çıkarıp bana uzattı. Ayni zamanda, «sen benim elime bakacağına ayağıma bak. Giyecek ne çorabım kaldı, ne de iskarpinim.» diye çıkıştı. Yanından ayrıldım. Bu sabah, belki nedamet getirir de tekrar benimle barışır diye yolunu bekledim. Yanımda silâh bulundurmaktan maksadım da, onu korkutmaktı. Barışmadı, korkmadı. Bileğimden kavradı, beni itti, bıçak da bu aralık nasıl olduysa oldu sırtına girdi, anlaşılan. Farkına varamadım, ama kızın bu itişmede yaralandığını sanırım.»

Hâkim Reşid Nomer, sorguya çektiği Behzad hakkında tevkif müzekkeresi kesmiştir.

Bir de yaralama

Dün sabah Asmaaltında da bir yaralama olmuştur. Küçükpazarda Fetva yokuşunda Emin Çavuş hanında oturan Ahmed kızı 25 yaşında Vasfiye, Demirtaş mahallesinde Namahrem sokağında 2 numarada oturan Osman oğlu Ali tarafından bıçaklanmış, vücudünün muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Vasfiye tedaviye gönderilerek Ali hakkında takibat yapılmıştır.

Yapağı fiatlarını yükseltenler

Bir tüccar dün Adliyeye verildi

İhracı memnu olan millî sanayi ihtiyaçlarına tahsisi edilmiş bulunan yapağının hükûmetçe tespit edilen fiatlardan yüksek fiatla müstahsilden gizlice toplanıp gene gizlice yüksek fiatla piyasaya çıkarıldığının haber alındığını ve tahkikatın yapılmakta olduğunu yazmıştık.

Fiat Murakabe bürosu bu şekilde hareket etmekte olan tacirlerden birini yakalamış ve müddeiumumiliğe vermiştir.

Büronun tahkikatına göre Zeki Sarıbekir firması bu şekilde 20 ton yapağıyı aslî kıymeti olan 16200 lira yerine 17900 liraya Sami Ozan firmasına satmıştır. Bu suretle yapağının kilosu 97,5 kuruşa kadar yükselmiştir.

Bu paranın 16200 lirası çekle ve yapağı bedeli olarak 3500 lirasının da nakden ve açıktan alındığı tahkikatla anlaşılmıştır.

Tahkikat dün ikmal edilerek dün Zeki Sarıbekir Cumhuriyet müddeiumumiliğine verilmiştir.

HEM NALINA HEM MIHINA

Hindistanın müdafaası

İngiltere, bu harbde, en fazla temayüz eden ve en çok iş gören generalini Ortaşark başkumandanlığından alarak Hindistan başkumandanlığına tayin etti. Wavell, Almanların da beğendikleri yegâne İngiliz kumandanıdır. Bazı muvaffakiyetsizlikleri ve hataları olmamış değildir; fakat, bunlar arasında, generalin bilânçosunda zarar hanesine yazılacak en mühim hâdise, Sırt körfezine kadar gittikten sonra, orada tutunamayışıdır ki burada İngiliz Nil ordusu bakiyesinin mahdud Alman ve İtalyan birliklerinin baskınına uğramasını, Çörçil bile İngiliz generallerinin bir hatası olarak kabul etmişti. Yunanistan ve Girid mağlûbiyetlerinde Wavell'in mes'uliyeti yoktur.

Wavell'in faaliyet bilânçosunda iki mühim zafer vardır ki biri, İtalyanlara 150 bin kişiye mal olan Libya seferi, öteki de şarki Afrikadaki İtalyan İmparatorluğunun tasfiyesidir. Bunlara isterseniz Irak ve Suriye hareketlerini de ilâve edebilirsiniz. İngiliz generali, şimali ve şarkî Afrikada bir yıldırım harbi yapmağa muvaffak olmuştur; fakat kazandığı en mühim muvaffakiyet, pek zayıf kuvvetlerle işe başlayarak Mısırı, Sudanı, Kenyayı istilâdan kurtarmak ve muzaffer olmak imkânını bulmuş olmasıdır. Gerçi, bu işte, Libya ve şarkî Afrikadaki İtalyan başkumandanlarının gösterdikleri gevşeklik de kendisine yardım etmişse de, ne olursa olsun; General Wavell, geçen sene bütün yazın ve sonbaharda, büyük tehlikeye maruz bulunan bu memleketleri 1940-41 kışında ve baharında her türlü tehdidden kurtarmıştır. Bu arada Mısır ve Süveyş, biri birincikânunda, ötekisi nisanda olmak üzere, iki defa istilâ tehlikesi atlatmıştır. İşte generalin en büyük meziyeti, en sıkışık ve ümidsiz vaziyetlerden muvaffak ve muzaffer çıkmasındadır. Böyle düşününce, Wavell'in muvaffakiyetsizliklerinden dolayı değil, bu meziyetinden dolayı Ortaşarktan alınıp Hindistan ve Iraktaki İngiliz kuvvetleri başkumandanlığına tayin edildiği anlaşılır.

İngiltere, Hindistan ve Irakın müdafaasını en kudretli generaline tevdi etmek ve Hindistanda büyük bir ordu vücude getirmek istediği için, Wavell'i oraya göndermiştir.

Gerçi bazı Hind tümenleri Libya, şarkî Afrika, Irak ve Suriye hareketlerine iştirak etmişlerse de bunların büyük bir yekûn tutmadığı görülüyor. Hindistan ise 4.684.000 murabba kilometre genişliğinde 380 milyon nüfuslu bir kıt'adır. Orada her mahalleden, her köyden bir tek asker alınsa bir milyon kişi tutar. Gerçi, geçen senenin sonbaharında Hindistan Nazırı Emeri evvelâ, bir milyon kişinin talim ve terbiye edildiğini, sonra yarım milyonluk bir Hind ordusu hazırlandığını söylemişti. Fakat bu yarım milyon dahi hâlâ kendini gösterememiştir.

Halbuki geçen Büyük Harbde, İngilizler Hindistandan hayli mühim kuvvetler temin etmişlerdir. O harb başladığı zaman, Hindistanda 77.000 İngiliz, 159.000 yerli asker vardı. Bunların ihtiyatları da 38.000 İngiliz, 86.000 Hindliydi. Böylece ilk hamlede 350.000 kişi seferber edilmişti. Bu mühim ordunun bir kısmı Hindistanın dahilî emniyetini temin ediyordu; mütebakisi denizaşırı seferlere gönderildi. Dört harb yılı içinde, Hindistandan, oradaki İngiliz kıtaları haric, 791.000 kişi muharib, 427.000 kişi de ordunun geri hizmetlerinde işçi ve amele olmak üzere, 1.457.000 kişi hizmete alındı. Bunlardan 552.000 muharib ve 391.000 amele ,yani 943.000 kişi Hindistan haricine sevkedildi. Hindistan, Mihracelerin ve zengin tacirlerin yaptıkları teberrular haricinde, harb istikrazına 100 milyon İngiliz lirasile iştirak etmişti. Bu memleket sanayii, on misli artarak orduya senede 2 milyon üniforma ve 1 milyon 800 çift kundura hazırlamak imkânını bulmuştu. Bu defa Hindistan harb sanayiinin çok daha iyi çalıştığını İngiliz kaynakları haber veriyorlar; fakat Hind ordusu, harbin ikinci yılı biterken, hâlâ birkaç tümenden ibarettir.

General Wavell, Hindistan Nazırı Emeri'nin mütemadiyen vadettiği, fakat henüz tahakkuk ettiremediği milyonluk orduyu bir an evvel vücude getirmek için, Hindistan başkumandanlığına tayin edilmiştir. Filvaki, Kızılordu mağlûb olduğu takdirde, Almanya, Kafkasyadan İrana, Iraka ve hatta Hindistana yürümekten çekinmiyecektir.

Küçük hikâye

Orkideler

Sadi Günel

Arkadaşı, yazısına devam eden Müfidin önündeki kâğıda elini kapatarak söylendi:

— Yo!.. O kadar ileri gitme. Nerdeyse, vücudlerini bin bir isteğin, esirî dalgalarına anten yapan kadınları başımıza çıkaracaksın.. Zaten sana bu satırları yazdıran da onlardan biri ya!..

Müfid ince bir isyanla arkadaşının elini itti:

— Rica ederim, gene başlama da, şu yazıyı bitireyim.

— Hayır, bir şartla susarım. Hemen kalemini bırakıp hazırlanırsan. Zaten nerdeyse doktor da çıka gelir...

Müfid hazırlanırken iyiden iyiye heyecan duyuyordu. Gideceği yerle, göreceği insanın düşüncesi, bir haftadanberi zihnini o kadar çalıştırmıştı ki, şimdi tahammülünden fazla işletilip zembereği gevşeyen bir makine gibi istop etmek üzereydi.

Uzun zamandanberi, giyilmek fırsatı zuhur etmediği içindir ki yeni kalan, ve odanın fakir halinden çekinir gibi, en mütena köşesine sinmiş olan, çay elbisesini, torbasından çıkardı.

Müfid, elbise değiştirirken titriyordu. Vakıa buna en mühim sebeb, odasının, cildi iğneleyecek kadar soğuk olması idi. Fakat heyecanı da ona ikinci bir ürperme membaı oluyordu.

Bir saat sonra, Nuran'ın salonunda olacaktı.. Aman Yarabbi!... Bu ne ümid edilmez şeydi!..

Nuran, bütün kibar âlemini peşinden sürükleyen, muhitin en güzel, en körpe ve en dilde gezen kadını idi... Gözlerine bir pırlanta ışığı gibi battığı içindir ki, erkekler, hele zengin kodamanlar hesab puslalarına, kadın dudağı boyasile imza atan günün beyefendileri, onun etrafında dört dönüyorlardı.

Müfid onu ilk defa gazetecilerin bir çayında görmüş, sonra da kendi eseri temsil edilirken, locasında bir hayırhah başmuharrir tarafından ona takdim olunmuştu.

Nuranın gülen bakışları, orkideli göğsü ve ilk sözleri Müfidin ruhuna bir fotograf sadakatile aksetmişti.

— Henüz kahkaha çağında iken, niçin bu kadar göz yaşı dolu şeyler yazıyorsunuz?!..

Müfid, o günden sonra, kuru odasında karaladığı her satırı, göz pınarlarında kuruyan yeni bir damlanın arkasından çizmişti.

Yazıları beğeniliyor, hatta piyeslerine tebrik mektubları geliyordu. Fakat çok az kazanıyor ve bir çok ümidlerine de kalemile ancak mezar kazabiliyordu. San'ati, varlığının bütün usaresini emiyordu... Fakat ona, bu usareyi besleyen gıdayı olsun vermiyecek kadar nankörlük ediyordu.

Bu halile, Nuranı düşünmek küstahlığına; içindeki «arzu» sırtlanının tek dişile sırıttığını görür gibi oluyordu...

İşte bugün, baba dostu bir doktorla, bu kibar arkadaşı onu Nuranın salonuna götüreceklerdi. «Göz yaşları» piyesini pek beğenen Nuran, şampanya şişesi başında kahkahalarla gülerken, «onun hıçkırıklı yazılarını bizzat ağzından işitmek istediğini» söyleyerek haftanın çayına, kendi tarafından davet etmelerini, doktorla arkadaşından rica etmişti.

***

Salona girdikleri zaman, Müfid, onun bir erkek grupunu bırakıp kendilerine doğru ilerlediğini gördüğü anda, bir dal gibi olduğu yerde sallandı. Nuran biraz mahmurlaşan gözlerinin bütün güzelliğile gülüyordu. Elini en sonra Müfide uzattı. Müfid parmaklarını gevşettiği halde, ılık bir ipek tomarını andıran elin avcundan kaçmadığını içi hoplayarak hissetti ve sırtından bir alev kasırgası geçti. Nuran onu bir koltuğa doğru çekiyor ve dünyanın en çıldırtıcı şuhluğile şakıyordu:

— Bakın!. Bugün hiç de ağlamak isteğim yok!

Müfid, kendi ağzından çıktığına kendisinin de şüphelendiği bir sesle, yalnız ona işittirdi:

— O halde, beni niçin çağırdınız?

Güzel kadının, harikulâde şuhluğu yavaş yavaş söndü... Bir an Müfidin gözlerine için için baktı, ve onun getirdiği küçük orkide demetini, vazoya yerleştirerek doktora döndü:

— Akşam yemeğinde, Müfid Beyi dinleyelim olmaz mı?

***

Sofrada, Müfid, öyle şeyler okudu ve kendine aid değilmiş gibi, duygularını öyle açık bir samimiyet ve içlilikle söyledi ki; kadın:

— Yetişir Müfid Bey, diye haykırdı, beni hakiki hayat cennetine sürüklediniz. Geri dönmek istemiyorum, bırakmayın beni!..

Doktor, bu ruh âleminde daha fazla kalmak hakkı olmadığını düşünerek ayrıldı.

***

Nuran, güzel ağzının, beyaz dişlerinin bütün taravetile gülüyordu.

— Müfid, bak!... Orkideler hâlâ solmadı!.

Müfid, sevin ve ıstırabın karışığı öldürücü bir heyecanla, iki haftadır; akşam, sabah, orkidelere bakıyor ve canı dudaklarına gelerek, artık solmuş olduklarını söylemeğe hazırlanıyordu. Orkidelerin solması, kendisinin ölümü demekti.

O, hülya gecesinin sabahında, bu günkü kazancile, bu kadını yaşatmanın imkânı olmadığını düşünerek kıvranan Müfide, getirdiği orkideleri gösteren Nuran, temiz bir hüzünle şu teklifte bulunmuştu:

— Beraber yaşamamıza bir çok bakımdan imkân olmadığını ben de biliyorum, Müfid... Fakat, ince sezişlerle sevdiğimi anlayarak getirdiğin şu orkideler, soluncuya kadar; birbirimiz için yaşayalım.

İşte iki haftadır ki, Müfid, sonsuz bir hayret ve heyecanla, orkidelerin terütaze durduklarını görüyordu.

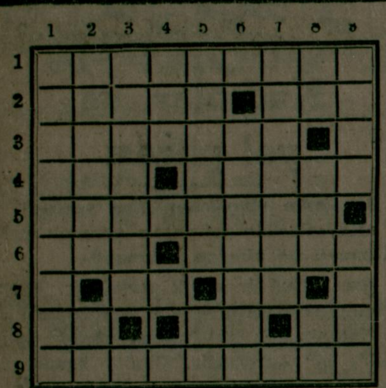
Günlerin şiiri içinde, daha çok kazanmak için gece gündüz öyle delicesine çalışıyordu ki orkideleri unuttuğu bile oluyordu...

Bir kaç hafta sonra, bir gece Nuran anzısın rahatsızlandı. Israrına rağmen, Müfid, ertesi gün ve akşam, sevgili kadının yanından ayrılmadı...

İkinci günü sabahleyin, eczaneden gelirken, çiçekçi vitrinindeki orkideler gözüne ilişti... Daha dükkâna girerken, ihtiyar çiçekçi bir demet, orkide uzatarak gülümsedi ve şöyle dedi:

— İki gündür hanımefendi uğramıyor, orkideleri siz mi alacaksınız, efendim?..

BULMACA

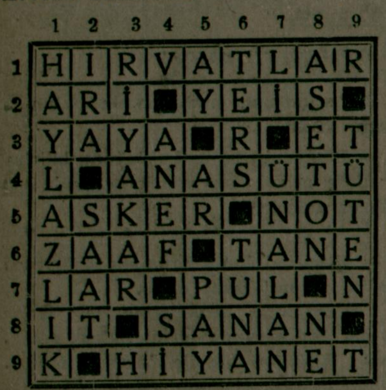
Soldan sağa:

1 — 13 üncü asırdaki meşhur bir seyyah. 2 — Belirtiler (cemi), tersi bir mevsimdir. 3 — Kuvvetle batırıp yerleştirme. 4 — İki taraf arasında alacak ve verecek kalmama, burun üstünde parmaklar açılarak yapılan bir hareket. 5 — İçki merasimi (eski bir tabir ve terkib). 6 — Fikir ve mütalea, binanın kısımlarından. 7 — İkametgâh, bir emrin tersi. 8 — Bir harfin okunuşu, intikam, bir edat. 9 — Yarım düzüne iki kol ve bir göğüs uzunluğu.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Ayakkabının kısımlarından. 2 — Akdeniz kıyısındaki kasabalarımızdan birinin eski ismi, bir uzvumuz. 3 — Kâğıdları ve evrakı birbirine perkiştirmek için kullanılır. 4 — Bir cins toprak. 5 — Ters çevirirseniz elektrik membalarından olur, kuş tutma vasıtalarından birinin yarısı. 6 — Koyulaştırılmış şekerli mayiler satan. 7 — Şair hanesi (iki kelime. 8 — Nota, bir şey söyleyip başka bir şey kasdetme, bir harfin okunuşu. 9 — Kovuk, tedavül eden.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	H	I	R	V	A	T	L	A	R
2	A	R	İ	■	Y	E	İ	S	■
3	Y	A	Y	A	■	R	■	E	T
4	L	■	A	N	A	S	Ü	T	Ü
5	A	S	K	E	R	■	N	O	T
6	Z	A	A	F	■	T	A	N	E
7	L	A	R	■	P	U	L	■	N
8	I	T	■	S	A	N	A	N	■
9	K	■	H	İ	Y	A	N	E	T

SPOR

Bursada yapılacak yüzme yarışları

Susporları Federasyonu tarafından Bursada açılan hakem kursu 20 temmuzda nihayetlenecektir. Bu münasebetle İstanbul, Kocaeli ve kurs talebeleri arasında muhtelif mesafelerde yüzme müsabakaları yapılacaktır. 19 temmuz cumartesi başlayacak müsabakalar 20 temmuzda nihayet bulacaktır. İstanbul takımı 19 temmuz cumartesi günü saat 14 te Bursaya gidecektir.

Beden Terbiyesi Umum Müdürü Cemil Taner de bu müsabakalarda bulunmak üzere Bursaya gidecektir.

30 ağustosta yapılacak bisiklet yarışı

Bisiklet Federasyonu 30 ağustosta İzmirde bir çok mıntakaların iştirakile büyük bir bisiklet yarışı yapacaktır.

Türkiye atletizm müsabakası

Atletizm ajanlığından:

20 temmuz 941 tarihinde Ankarada yapılacak Türkiye atletizm grup birinciliklerine aşağıda yazılı atletlerle iştirak edilecektir.

Bölgemizi temsil edecek bu atletlerin en geç 16/7/941 çarşamba günü akşamına kadar ikişer fotografla atletizm ajanlığına müracaatleri tebliğ olunur.

Muzaffer, Cezmi, Öskan, Velidemir, Rıza, Eşref, Canis, Jeba Yavru, Kemal, Varak, Alâeddin, Necat Abdurrahman, Muhiddin, Ahmed, Selim, Remzi, Merih, Sudi.

YENİ ESERLER

İslâm Ansiklopedisi IV. cüz

Maarif Vekilliğince neşredilmekte olan İslâm Ansiklopedisinin dördüncü fasikülü, dolgun mündericatla çıkmıştır. Bu fasikülde de, tashih ve tadil olunmuş bir çok maddelerden başka, ilim ve fikir âlemimizin en salâhiyettar simaları tarafından yazılmış makaleler de bir haylı yekûn tutmaktadır. Ekserisi Türk âlemine aid olan bu mevzular, büyük bir dikkat ve itina ile işlenmiş ve bunlardan sonraki telifata esas ve mehaz teşkil edecek bir kemal derecesinde olmak üzere, fikir alınmıştır. Dördüncü fasikülün ihtiva ettiği telif maddeleri tertib sırasile aşağıya kaydediyoruz:

Âkif Paşa (Ahmed Hamdi Tanpınar), Akkerman, Akşehir, Alacadağ, Aladağ, Alâiye, Alaşehir (Besim Darkot), Akkoyunlular, Alâiye (tarih); Alaşehir (tarih), (Mükrimin Halil Yinanç), Akmescid, Aksungur, Ahmedili, Alamut (Zeki Velidi Togan), Alâeddin Halci, Alıncak (M. Fuad Köprülü), Alâeddin Paşa, Alay (İsmail Hakkı Uzunçarşılı).

Dördüncü fasikülün fiatı 1 liradır.

İnkılâbcı Genclik gazetesi

4 üncü sayısı çıktı. Üniversite iktısad ve maliye Ord. Profesörü İbrahim Fazıl Polin'in «Yeni harbin milletler hayatına getireceği değişiklikler» e dair sorulan suale şayanı dikkat cevabları; Üniversite psikoloji doçenti Mümtaz Turhanın «Genclik ve terbiyesi» hakkında kıymetli bir etüdü: Cihad Baban'ın Türk gencliğini köy hizmetine davet eden heyecanlı başmakalesi; İ. M. imzasile «Cemiyetimizi zehirleyen dejenerelere ilk cevab», filozof Paskal'ın meşhur Panse'lerinden tercüme; meşhur Rus rejisörü Evremoff'un tiyatro hakkındaki yazılarından tercüme; daha bir çok kıymetli fikir, san'at ve edebiyat yazılarile Türk gencliğine, Türk köylü ve işçisine sorulan suallere şayanı dikkat cevablar. Türk gencliğinin bu kıymetli dergisini tavsiye ederiz.

Muhtelif yiyecek ve yakacak alınacak

Ankara Hasanoğlan Köy Enstitüsü Müdürlüğünden:

CİNSİ	Miktarı Kg.	Fiatı Kr.	S.	Tutarı Lira	K.	Muvakkat teminatı Lira	K.	
Ekmek	77000	12	50	9625		722	25	Nakliye dahil
Sığır eti	1700	40		680		51		
Koyun eti	3000	50		1500		112	50	
Sade yağ	2000	160		3200		240		
Zeytinyağı	750	85		637	50	47	81	
T. şeker	2750	48		1320		99		
Gaz	2000	32	50	650		48	75	
Sabun	1000	55		550		41	25	
Pirinc	2000	42		840		63		
Bulgur	2000	20		400		30		
Makarna	1000	50		500		37	50	
K. fasulye	1500	22		330		24	75	
Nohud	1250	22		275		20	63	
Y. Mercimek	1250	22		275		20	63	
K. Soğan	3000	10		300		22	50	
Un	1000	25		250		18	75	
Patates	1500	12		180		13	50	
K. bamye	200	120		240		18		
Tuz	1200	9		108		8	10	
Salça	500	35		175		13	13	
Arpa şehriye	200	45		90		6	75	
Zeytin	750	50		375		28	13	
Beyaz peynir	750	60		450		33	75	
İrmik	500	38		190		14	25	
K. üzüm	500	48		240		18		
K. erik	500	30		150		11	25	
Pirinc unu	120	50		60		4	50	
Nişasta	100	50		50		3	75	
Reçel	200	60		120		9		
Çay	6	800		48		3	60	
Ihlamur	40	140		56		4	20	
Yumurta	Aded 10000	3		300		22	50	
Karabiber	5	200		10			75	
Sarmısak	70	60		42		3	15	
Sirke	750	20		150		11	25	
Çamfıstığı	25	120		30		2	25	
Kömür (krible)	Ton 70	Ton 1137	54	796	28	59	72	
Kömür (meşe)	Kg. 500	8		40		3		
Odun	» 15000	2	50	375		28	12	
T. fasulye	700	15		115		8	60	
Lâhna	1200	10		120		9		
Prasa	1200	10		120		9		
İspanak	900	15		135		10	13	
S. Kabak	400	10		40		3		
Patlıcan	1000	15		150		11	25	
Domates	1200	15		180		13	50	
Dolmalık biber	350	15		52	50	4		
T. üzüm	1500	25		375		28	13	
Armud	750	40		300		22	50	
Süt	1000	20		200		15		
Yoğurd	800	30		240		18		
Yekûn				27635	28			

1 — Enstitümüzün 15 temmuz 1941 tarihinden sonraki ihtiyacı için yukarıda cins, miktar ve muhammen bedellerile muvakkat teminatları görülen yiyecek ve yakacak maddelerinin satın alınması 1 temmuz 1941 tarihinden itibaren açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Şartnameleri görmek isteyenlerin Ankaranın Hasanoğlan köyündeki enstitü idaresine müracaatleri ilâzımdır.

3 — İhale 15 temmuz 1941 salı günü saat (14) te köy enstitüsü binasında yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye gireceklerin 2490 sayılı kanunun 2, 3 ve 4 üncü maddelerindeki evsafı haiz olmaları ve ihale saatinden önce muvakkat teminatı yatırmış bulunmaları şarttır.

5 — Eksiltmeye girecek olanların ihale saatinde Hasanoğlan köyünde enstitü binasında hazır bulunmaları ilân olunur.

Not: Yiyecek ve yakacak maddelerinin her birinin şartnameleri ayrı olup icabında teker teker müteahhidlere verilecektir.

N O T : 2

Muhammen bedelinin tutarı «5000» lirayı geçen ekmek kapalı zarf usulile ihale edilecektir. Bu cihet sehven evvelce çıkan ilânlara dahil edilmemiştir. Taliblerin nazarı dikkatine arzolunur. (5702)

Vefat

Merhum Binbaşı Cemal Beyin oğlu, Avukat Ziyanın kardeşi, Baki ve merhum Hakkı Sapancalıların hemşirezadesi, Tümgeneral Zihni Toydemir, Sular idaresi şeflerinden İhsan Türegün ve Türk Tütün Limited Şirketi şef eksperi Abdullah Servet Alaybekin kayınbiraderleri Merkez Bankası memurlarından Naci Ayangöl genc yaşında müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak dün sabah vefat etmiştir.

Cenazesi bugün saat 12,45 te Beyoğlu Zükür hastanesinden kaldırılarak Cihangir camiinde namazı kılındıktan sonra Feriköy mezarlığına defnedilecektir. Mevlâ rahmet eyleye.

***

Müteahhid Kadri Çelikizin ve harita Önyüzbaşı Kerim Kocacıklıoğlunun kayınpederi Samsunlu mücellid Fethi Özüdoğru iki senedenberi çekmekte olduğu hastalıktan kurtulamıyarak Samsunda rahmeti rahmana kavuştuğu haber alınmıştır. Allah rahmet eylesin.

Evlenme töreni

Merhum mühendis Bay Hasan Basri kızı Bayan Kıymet ile tüccar Bay Nureddin Arun'un evlenme törenleri Tokatlıyan salonunda güzide zevat huzurile yapılmıştır.

Yeni evlilere saadetler dileriz.

RADYO

Bu günkü program

7,30 Program	18,30 Memleket pos
7,33 Müzik (Pl.)	18,40 Orkestra
7,45 Haberler	19,00 Yuva saati
8,00 Müzik (Pl.)	19,15 Orkestra
8,30 Evin saati	19,30 Haberler
★	19,45 Fasıl sazı
12,30 Program	20,15 Rad. gazetesi
12,33 Plâklar	20,45 Müzik (Pl.)
12,45 Haberler	21,00 Ziraat ta.
13,00 Plâklar	21,10 Saz eserleri
13,15 Müzik (Pl.)	21,30 Konuşma
★	21,45 Klâsik müzik
18,00 Program	22,30 Haberler
18,03 Orkestra	22,45 Caz (Pl.)
	23,00 Kapanış.

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

15 ağustos 1941 tarihinden itibaren:

1 — Banliyö yolcu tarifelerile zahire tarifesi haric olmak üzere, demiryolları esas tarifelerinin «6 olan emsali, nakil ücretlerine münhasır olmak ve tarife vahidlerile hasılı zarbından çıkacak santim kesirleri santime iblâğ edilmek şartile «6,3» e çıkarılacaktır.

2 — Ana hat tarifelerinden D. D. 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 101, 102, 109, 112.

201, 202, 203, 204, 205, 206, 208, 211, 212, 213, 215, 217, 220, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230. 231, 232, 233, 234.

«Maktu ücretlere aid III. üncü kısma» 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 250, 251, 252, 254, 255, 256, 257, 258, 259.

Mudanya - Bursa tarifelerinden: M. B. 1, 3, 4, 5.

Samsun - Çarşamba tarifelerinden: S. S. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Erzurum hudud tarifelerinden: 19, 20, 21 numaralı hususî ve tenzilli tarifelere göre her mesafe için tahakkuk edecek nakil ücretlerine % 5 zam yapılacaktır.

Fazla tafsilât için ıstasyonlara müracaat edilmesi. «4280» (5813)

Doktor, Eczacı ve Eczacı Kalfası Aranıyor

İdaremizin muhtelif yerlerinde tavzif edilmek üzere 15 doktor, 5 eczacı ve 5 eczacı kalfasına ihtiyac vardır. Doktorlara maaştan gayri mesken veya mesken bedeli verilecektir.

Fazla izahat istiyen taliblerin D. D. Yolları Zat İşleri Müdüriyetine müracaatleri. «4249» (5772)

D. D. Yolları 4. İşletme Müdürlüğünden:

Yapılacak iş: Samsun limanına gelecek takriben 14500 ton idarî kömürünün vapur ambarından mavnalara tahliye ve idare iskelesine naklidir.

Muhammen fiat: Bir ton için «105» kuruştur.

941 malî senesi içinde Samsun limanına gelecek olan takriben «14500» ton idarî kömürü vapur ambarından kömürlerin kömür kazanlarına doldurulması ve supalan mavnaya teslimi ve mavnaya teslim edilen kömürlerin iskeleye nakli, kömür kazanlarına doldurularak iskele vincine supalan teslimi işinin bütünü kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.

Eksiltme 5/8/941 salı günü saat 15 te Kayseri istasyonunda 4 üncü İşletme binasında toplanacak İşletme Komisyonunca yapılacaktır.

İsteklilerin «1142» liralık muvakkat teminat akçesini İşletme veznesine yatırdığına dair makbuz veyahud idarenin kabul ettiği formüle mutabık teminat mektubunu 2490 sayılı kanunun ve şartnamede tayin edilen vesikalarla birlikte teklif mktublarını muayyen olan gün ve saatten bir saat evveline kadar Komisyona vermeleri lâzımdır.

Postada olacak gecikmeler kabul edilmez.

Şartname ve mukavele projeleri 4. İşletme Müdürlüğünden, Samsun, Ankara, Haydarpaşa Gar Şefliklerinden parasız olarak verilir. (5664)

Başvekâlet Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünden:

1 — Umum Müdürlük Neşriyat ve Propaganda Müdürlük kadrosunda açık bulunan 50 lira aslî maaşlı müdür muavinliğine maaşı 3656 sayılı kanun hükümlerine göre verilmek üzere aşağıdaki şartlarla bir memur alınacaktır.

A — Evvelce bir devlet daire ve müessesesinde vazife görmüş olmak,

B — Yüksek tahsilli bulunmak,

C — Almanca, ingilizce, fransızca lisanlarından birini bilmek,

2 — Evvelce mümasil vazifelerde veya bir gazetede çalışmış olanlarla fazla lisan bilenler tercih edileceklerdir.

3 — Memuriyette bulunmuş olanlardan talib zuhur etmediği takdirde müracaat edenler bir müsabaka imtihanına tâbi tutulacaklardır.

4 — İsteklilerin 28/7/941 tarihinde icra edilecek imtihandan bir gün evveline kadar istida ve vesikalarile birlikte Umum Müdürlüğe müracaatleri. (5774)

MÜHENDİS, MİMAR VE FEN MEMURU ARANIYOR

Toprak Mahsulleri Ofisinden:

Ambar inşaat şantiyelerinde ve merkezde teknik büroda çalıştırılmak üzere Y. mühendis, Y. mimar, mühendis ve fen memuru alınacaktır.

Tabliblerin lüzumlu vesikalarla Ankarada Ofis Teknik Büro Reisliğine 22/7/941 tarihine kadar müracaatleri. «4273» (5777)

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Aylık kirası L. K.	Semti	Mahallesi	Sokağı	Sayı	CİNSİ
3,00	Boğaziçi	Paşabahçe	Tepecami	6	Ev
3,00	»	Çengelköy	Pazarkayığı iskelesi		İskele ve meydan
4,00	»	Beylerbeyi	Çamlıca	1	İskele
3,00	Üsküdar	İcadiye	Hacıbakkal	77	Ev
3,00	»	Selâmi	Gülhan	31	Ev
Seneliği					
10,00	»	»	Dağhamamı		6 dönüm tarla
15,00	»	»	Karakolhane		6 dönüm tarla

Yukarıda cins ve mevkileri yazılı yerler 31/5/942 sonuna kadar kiraya verilmek üzere müzayedeye çıkarılmıştır. İhaleleri 23/7/941 çarşamba günü saat 14 tedir. İsteklilerin Müdürlük Akarat Kalemine müracaatleri. (5709)

İstanbul Fiat Murakabe Komisyonundan:

83 numaralı ilân: — Elinde 5 adedden fazla eski ve yeni un ve marda çuvalı bulunduran herkes bunları bulundurdukları yeri ve kendi adreslerini bir beyanname ile 3 gün içinde kaymakamlıklara veya Vilâyete bildirmeleri millî korunma kanununun verdiği salâhiyete istinaden ilân olunur. (5843)

Afyonkarahisar Belediye Riyasetinden:

İki aded arabalı emme basma tulumba teferrüatile malzemesi birlikte şartnamesi mucibince pazarlık suretile mubayaa olunacaktır.

Pazarlığı haftanın pazartesi, çarşamba ve cuma günleri Encümeni Belediyece yapılacaktır.

Bu iş için teklif mektubu da gönderilebilir.

Gerek pazarlık için ve gerekse teklif mektublarının 23/7/941 çarşamba günü saat 14 e kadar Encümene müracaat edilmesi veya teklif mektubu göndermeleri lâzımdır.

Mezkûr günden sonra gelecek veya müracaat edilecek hususat nazarı itibara alınmıyacaktır.

Bu iş için teminat teklif miktarının % 7,5 dur.

İsteklilerin bu husus için şartname istemeleri veya Belediye Muhasebesine müracaat etmeleri ilân olunur. (5714)

Münakalât Vekâletinden:

1 — Vekâlet otomobilleri için 3195 lira muhammen bedelli «600» teneke benzinin 6 ağustos 1941 çarşamba günü saat 15 te açık eksiltmesi yapılacaktır.

2 — Muvakkat teminat «239» lira «63» kuruştur.

3 — Şartname parasız olarak verilir. İsteklilerin kanunî vesikalarile birlikte mezkûr gün ve saatte Levazım Müdürlüğündeki Komisyona müracaatleri lâzımdır. «4177» (5703)

Hatay Seyyar Jandarma Birlikleri Satınalma Komisyonundan:

Cinsi	Miktarı kilo	Teminatı Lira	K.	Muhammen bedeli Lira	K.	İhalenin ne suretle yapılacağı
Sığır eti	74250	1236	50	17820	—	Kapalı zarf

Hatay seyyar jandarma birlikleri için yukarıda miktarı yazılı sığır eti kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

Eksiltme 18/7/941 cuma günü saat on dörtte yapılacaktır. Talib olanların o günde teminatları ve Ticaret Odasından musaddak vesikalarile birlikte Antakya kışlasında müteşekkil satınalma komisyonuna ve şartnameyi görmek üzere alay levazım müdürlüğüne müracaatleri. (5340)

Spor tüfeği ve malzemesi satın alınacaktır

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü Satınalma Komisyonundan:

Umum müdürlük satınalma komisyonu için «100» tane 22 çap spor tüfeği, 20 komple kapak, 200 tane iğne, iki tane temizleme harbisi ve 100 tane temizleme fırçası kapalı zarf usulile satın alınacaktır. Münakasa tarihi 27/7/941 saat 15 tir. İsteklilerin şartnameyi görmek üzere mezkûr tarihten evvel Ankara Yenişehir İzmir caddesi «11» numarada satınalma komisyonuna müracaatleri ve münakasaya gireceklerin ihale tarihi olan 25/7/941 cuma günü saat 15 ten evvel azamî saat 14,30 a kadar teklif edecekleri bedelin yüzde 7,5 teminat akçesile birlikte kapalı zarflarını komisyona teslim etmeleri ilân olunur. «4125» (5602)

İKİ ESİR

Yazan: Lajos Zilahy — 98 — Çeviren: F. Zâhir Törümküney

— Canım ne üzülüyorsunuz? Pekâlâ biliyorsunuz ki Remete de ayni hastalığı geçirdi. Bir hafta zarfında ayağa kalktı. Hem Peter burada yalnız sayılmaz. Zinaçka'nın onu bırakmıyacağından ve bizden daha faydalı olacağından eminim...

Mezeyi tasdik etti:

— Çaba'nın söyledikleri nihayet makuldür. İki hafta sonra arkamızdan hareket edebilir. Belki de Kabarovskta bize iltihak eder... Durun, gidip bu hususta kendisile görüşeyim.

Koşarak merdivenleri çıktı. İçlerinden hiç biri onu takib etmedi. Kendilerinde bu vaziyette Peter'le yüzyüze gelmek cesaretini bulamıyorlardı.

Mezeyi odaya girdi. Peter'in elini tuttu.

— Peter'ciğim, doktor şidetli soğuk aldığını söylüyor. Galiba grib olmuşsun. Şimdi senin reyini almağa geldim. Bizimle birlikte hareket etmek ister misin, yoksa iyileşinceye kadar bir kaç gün burada kalır mısın? Nasıl istersen öyle yapacağız. Eğer burada kalmağı kararlaştırırsan, öğleden sonra gelip seni hastaneye kaldıracaklar. Bir kaç gün zarfında iyileşir ve bize Kabarovskta iltihak edersin...

Peter yavaş, fakat kat'î bir sesle söyledi:

— Burada kalmağı tercih ederim.

— Öğle yemeğinde sana ne göndereyim?

— Teşekkür ederim. Hiç bir şey gönderme. Açlık hissetmiyorum...

— Biraz çorba...

— İstemem.

Mezeyi odadan çıktıktan sonra Peter gözlerini yumdu. Hararetin tesirile teşevvüşe uğramış dimağında birbirini kovalıyan garib düşünceler peyda oluyordu. Zihni mütemadiyen bu düşüncelerden birine saplanıyordu. Bundan on gün kadar evvel aldığı imzasız bir mektub, onu ruhunun derinliklerine kadar sarmıştı. Bu mektub Budapeşteden gelmişti. Ve bozuk bir kadın yazısile yazılmıştı. Mektuba bir göz gezdirince çileden çıkmış ve derhal parçalıyarak atmak istemişti. Fakat bunu yapacak iradeyi kendinde bulamamıştı. O zamandanberi bu mektubu belki yüz defa okumuştu. Şimdi de yastığının altında duruyordu.

Bilhassa şu satırlar beynine hakkolunmuştu:

« . . . Siz vatanınız için yabancı diyarlarda ıstırab çekerken, karınız burada... Aklınıza sakın iftira ettiğim gelmesin. Mektubuma iliştirdiğim pusulada karınızın sevgilisi olan erkeğin evine hangi tarihlerde ve saat kaçta girip, kaçta çıktığını göreceksiniz. Bu müthiş sırra bir tesadüf neticesi vâkıf oldum. Erkeğin ismini vermiyorum. Çünkü, bu işte erkeğin hiç bir günahı yoktur. Bütün kabahat sevgili karınızdadır...»

Acaba bu mektubu kim yazmıştı? Nasıl bir kin, nasıl alçak bir ruh bu mektubu yazdırmıştı? Hatıralarını yoklamıyor, bunu yapabilecek bir sima arıyordu. Fakat aklına kimse gelmiyordu. Tanıdıkları arasında bu denaeti işliyebilecek bir şahıs tasavvur edemiyordu.

Hayalinde bir kapı canlanıyor ve bu kapıdan Miett'in süzüldüğünü görüyordu. Kendi kendine durmadan karısının ismini tekrarlıyordu:

— Miett...

Sonra düşünüyordu. Miett'i haklı buluyordu. Yedi sene bu, diyordu. Yedi sene genc ve güzel bir kadının bir melâike gibi yaşamasına imkân var mıydı? Artık ona kızmıyordu. Onu, kendisi için ölmüş bir insan telâkki ediyordu.

Seneler geçiyor ve zaman insanların hayatına yeni mecralar veriyordu.

Zinaçka'yı düşünüyordu. Ona koşup:

— Hayatımı, bu yorgun hayatımı sana veriyorum. Ne istersen onu yap deseydi. Acaba bu teklifini nasıl karşılardı?

Her halde memnun olurdu. Ceylân Yatağında otururlardı. İhtiyar Dimitri de onlarla birlikte yaşardı. Kapının önünde, ağacların gölgesi altında Kamerad sakin, tatlı bir uykuya dalardı. Akşamüzerleri güneşin kızıl ışıkları, yeşil yapraklarla oynaşırdı. Aşağıda şosenin ikiye ayrıldığı, birinin Tobolska, diğerinin Ozav tarafına doğru uzandığı yerde, köylerine dönen Tatar arabalarını sürükliyen atların boyunlarındaki çıngırak sesleri, akşamın alaca karanlığında ruha sükûn veren nağmeler yayardı. İlkbaharda evin etrafındaki bahçe iri lahanalarla dolardı. İrtişten avladıkları taze balıklarla votka içerlerdi. Zinaçka gitarasını çalar, içli, derin sesile halk şarkıları okurdu. Ömürleri böylece akıp giderdi.

Öğleden sonra hastaneye kaldıracaklardı. Hastanede hayattan kaçmak ne kadar kolay olacaktı. Geceleyin ortalıktan el ayak çekildikten sonra yavaşça yataktan kalkıp, diğer bir yatakta yatan bir ölünün başucundaki tabelâ ile kendi tabelâsını değiştirivermek kâfiydi. Onları bir daha kim arayıp, kim soracaktı?

Bu düşünceler ne kadar saçma, ne kadar budalaca şeylerdi. Bunlar ancak hasta bir dimağın mahsulü olabilirdi.

Hastanede kendisinin ölmiyeceğini kim temin ederdi? Hem en iyisi de buydu! Yoksa yaşamak, her şeye rağmen yaşamak mı lâzımdı? Daha gencdi. Hayat belki de ona bir sürü saadetler saklıyordu. Evet, evet... Yaşamalıydı!

Öğleden sonra saat üçe doğru koridordan bir takım ayak sesleri geldi. Bir dakika sonra arkadaşları başının ucunda toplanmışlardı. Hepsinin de renkleri uçmuştu.

Mezeyi, Peter'i kucaklamak üzere kollarını açtı. Fakat hasta, kendinden ümid edilmiyen bir çeviklikle yatağında doğruldu. Mezeyi'yi hafifçe göğsünden itti:

— Bana yaklaşmayınız... Belki bulaşıcı bir hastalıktır...

Vedreş ilerledi. Peter'in bütün itirazlarına rağmen onu kucaklayıp, yanaklarından öptü. Senteşi'nin gözlerinden yaşlar boşanıyordu. Çaba boğuk bir sesle:

— Budapeştede buluşuruz, dedi.

Hirseh tashih etti:

— Kabarovskta...

Neteneçki odaya girememişti. Dışarıda, koridorun duvarına yaslanmış, hıçkırıyordu.

Mezeyi, Peter'in yanağını okşadı:

— Kardeşim, hiç üzülme. Bak göreceksin iki, üç gün sonra bir şeyin kalmıyacak...

Peter'in, peki şimdi ben ne yapacağım der gibi yüzüne baktığını görünce ilâve etti:

— Bir saate kadar gelip seni hastaneye götürecekler...

Çıktılar.

Peter ayağa kalktı. Titriyen bacaklarile pencerenin önüne kadar yürüdü. Dirseklerini pencerenin kenarına dayadı. Avluya bakmağa başladı. Evvelâ hizmet erleri arkalarında ağır çantalarile çıktılar. Sonra sıra ile Mezeyi, Altmayer... Çaba... Senteşi... Vedreş ve en arkada Neteneçki Miskinler Otelini terkettiler.

Peter'in kendilerini pencereden seyrettiğinin farkında bile değillerdi. Neteneçki bahçe kapısından çıkarken bir saniye durmuş, sonra hıçkırarak yoluna devam etmişti.

Peter başını çevirdi.

Şimdi tamamile yalnız kalmıştı. Ağır, titrek adımlarla yatağına döndü. Bir, iki saat evvel dimağında doğan düşünceyi gittikçe mülâyim bulmağa başlıyordu. Ölmüş bir adamın ismini takınarak Zinaçka'nın yanına kaçmak! Başucundaki tabelâyı bir ölünün tabelâsı ile değiştirmek! Bu mükemmel bir fikirdi!

Gözünün önünde Tobolsk askerî mezarlığındaki kabri canlanıyordu. Başucuna bir tahta parçası dikecekler ve tahtanın üzerine sadece: Peter Takaç yazacaklardı.

Bu isim altında orada bir Rus askerinin cesedi dinlenecek, fakat mezar onun mezarı, daha doğrusu eski hayatının mezarı olacaktı.

Ve o, herkesin ölmüş bildiği Peter, Ceylân yatağında Zinaçka ile birlikte yaşayacaktı.

Fakat, acaba bu hastalıktan kurtulmak nasib olacak mıydı?

Gömleğinin önünü açtı. Göğsünü kaplayan küçük kırmızı lekeciklere uzun uzun baktı. Hayatta kalıp kalamıyacağını sanki bu suretle tespit etmek istiyordu.

Bir saat sonra Tobolsk hastanesinin hasta nakline mahsus arabası Miskinler Otelinin kapısı önünde durdu.

XXVI

Yağmur ince ince serpinti halinde devam ediyordu. Bulutlar o kadar koyu ve alçaktı ki; insanın içine kasvet çöküyordu. İnsan, bütün kışı yağmur, kar ve güneşsiz olarak geçirdikten sonra mayısta böyle bir havaya tahammül edemiyordu. Sabahın henüz çok erken bir saati olmasına rağmen Miett yemek masasının başında çayını içiyordu.

(Arkası var)